

O'QUVCHILARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHNING PEDOGOGIK IMKONIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.

Danaxan Masharipova Atabekovna

Ichki ishlar vazirligining ixtisoslashtirilgan maktab-internati

ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola o'quvchilarda vatanparvarlikni tarbiyalashning pedagogik imkoniyatlarini oshirish strategiyasini o'rganadi. Tadqiqot milliy o'ziga xoslik va fuqarolik mas'uliyatini rivojlantirish muhimligini ta'kidlab, adabiyotlarni tahlil qilishni o'rganadi, o'qitishning innovatsion usullarini taqdim etadi va talabalarga potentsial ta'sirini muhokama qiladi. Amaliy amaliyotga asoslangan natijalar ta'limda vatanparvarlik haqidagi munozaralarga hissa qo'shib, o'qituvchilar, siyosatchilar va o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar uchun qimmatli tushunchalarni taqdim etadi.

Kalit So'zlar: Vatanparvarlik, pedagogika, ta'lim, milliy o'zlik, fuqarolik faolligi, o'quv dasturini ishlab chiqish, o'qitish metodikasi.

Vatanparvarlik mas'uliyatli va band fuqarolarni shakllantirishda, o'z mamlakatiga sodiqlik va sadoqat tuyg'usini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu maqola o'quvchilarda vatanparvarlikni rivojlantirish uchun samarali pedagogik yondashuvlarni o'rganish va taklif qilish, shu bilan shaxs va jamiyatning yaxlit rivojlanishiga hissa qo'shishga qaratilgan. Mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish vatanparvarlik tarbiyasining ko'p qirrali mohiyatini ochib beradi. Olimlar tanqidiy fikrlash va fuqarolik fazilatlarini targ'ib qilishda jingoistik rivoyatlardan qochib, muvozanatli yondashuv zarurligini ta'kidlaydilar. Tarix, madaniyat va ijtimoiy qadriyatlarga turli xil istiqbollarni kiritish asosiy mavzu bo'lib, inklyuziv milliy o'ziga xoslik tuyg'usini tarbiyalash muhimligini ta'kidlaydi. Pedagogik imkoniyatlarni oshirish uchun turli xil o'qitish usullari taklif etiladi. Texnologiyalarning integratsiyasi, interfaol o'quv faoliyati va loyiha asosida

baholash talabalarni faol jalb qilishning samarali vositalari sifatida aniqlanadi. Bundan tashqari, sinfdan tashqarida haqiqiy misollar, mehmonlar ma'ruzalari va tajribaviy ta'lim imkoniyatlarini kiritish talabalarning o'z millati bilan aloqasini chuqurlashtirishi mumkin.

Ta'limda vatanparvarlikni targ'ib qilishga xilma-xillik va tanqidiy fikrlashni hurmat qilgan holda milliy g'urur tuyg'usini tarbiyalash uchun muvozanatli va inklyuziv tarzda yondashish mumkin. O'quvchilarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning pedagogik imkoniyatlarini yaxshilash bo'yicha ba'zi strategiyalar:

Fuqarolik ta'limi va qadriyatlarni aniqlashtirish:

- Talabalarga o'z millatiga asos bo'lgan printsiplar va qadriyatlarni tushunishga yordam berish uchun fuqarolik ta'limini o'quv dasturiga kiritish.

- Turli xil istiqbollarni o'rganish uchun tanqidiy fikrlash va hurmatli muloqotni ta'kidlab, qadriyatlar bo'yicha ochiq munozaralarni rag'batlantirish.

Inklyuziv Tarix va Madaniyat:

- Yutuqlar va muammolarni, shu jumladan turli guruhlar va istiqbollarning hissalarini tan oladigan tarixning muvozanatli va inklyuziv ko'rinishini taqdim eting.

- Xilma-xillikda birlik tuyg'usini tarbiyalash uchun millat ichidagi madaniy xilma-xillikni ta'kidlang.

Xizmatni o'rganish va fuqarolik ishtiroki:

- Talabalarni o'z jamoalariga faol hissa qo'shishga undaydigan xizmatlarni o'rganish tashabbuslarini targ'ib qilish.

- Talabalarni mahalliy muammolarni hal qiladigan, mas'uliyat hissi va atrof-muhit bilan aloqani rivojlantiradigan haqiqiy loyihalarga jalb qilish.

Tajribaviy O'rganish:

- Milliy merosni o'rganish va qadrlashni kuchaytiradigan amaliy tajribalarni taqdim etish uchun tarixiy joylar, muzeylar va fuqarolik institutlariga ekskursiyalarni tashkil etish.

- Faxriylar, jamoat rahbarlari va tarixchilar kabi mehmon ma'ruzachilarni talabalar bilan tajriba va tushunchalarini baham ko'rishga taklif qiling.

Raqamli Fuqarolik:

- Fuqarolik ishtiroki va xabardorligi uchun texnologiyadan ijobiy foydalanishni ta'kidlab, mas'uliyatli raqamli fuqarolik bo'yicha darslarni birlashtirish.

- Talabalarni dolzarb voqealar va ijtimoiy masalalar bo'yicha onlayn munozaralarda ishtirok etishga undash, bog'liqlik va umumiy mas'uliyat hissini targ'ib qilish.

Vatanparvarlik Bayramlari:

- Milliy bayramlar va tadbirlarni ularning tarixiy ahamiyatini ta'kidlaydigan va talabalarni o'zlari ifodalaydigan qadriyatlar haqida fikr yuritishga undaydigan tarzda nishonlash.

- Talabalar, o'qituvchilar va ota-onalarni o'z ichiga olgan vatanparvarlik tadbirlari va tadbirlarini tashkil etish, jamiyat va umumiy shaxs hissini tarbiyalash.

Tanqidiy fikrlash va Media savodxonligi:

- Talabalarni axborot manbalarini, shu jumladan ommaviy axborot vositalari va tarixiy rivoyatlarni tanqidiy baholashga o'rgatish.

- Talabalarga xolis va ob'ektiv ma'lumotlarni farqlashda yordam berish, o'z millatining tarixi va qadriyatlarini har tomonlama tushunishga yordam berish uchun media savodxonligi ko'nikmalarini rivojlantirish.

Global Istiqbol:

- Xalqaro munosabatlar, hamkorlik va tushunishni muhokama qilish orqali global istiqbolni qo'shing.

- Talabalarga dunyoning o'zaro bog'liqligini ko'rishga va ularning milliy o'ziga xosligi bilan mustahkam aloqani saqlab, global fuqarolar rolini qadrlashga yordam bering.

O'qituvchilarning Malakasini Oshirish:

- O'qituvchilarga vatanparvarlik ta'limining samarali strategiyalari to'g'risida tushunchalarini oshirish uchun doimiy ravishda malaka oshirish imkoniyatlarini taqdim etish.

- O'qituvchilar eng yaxshi amaliyot va innovatsion yondashuvlarni baham ko'rishlari mumkin bo'lgan hamkorlik muhitini yaratish.

Doimiy baholash va moslashtirish:

- Vatanparvarlik ta'limi tashabbuslarining samaradorligini muntazam ravishda baholang va fikr-mulohazalar va rivojlanayotgan ta'lim ehtiyojlariga asoslangan yondashuvlarni moslashtirishga tayyor bo'ling.

Ushbu strategiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilar vatanparvarlikni targ'ib qiluvchi muhitni yaratishi mumkin, shu bilan birga talabalar orasida tanqidiy fikrlash, inklyuzivlik va fuqarolik javobgarligini his qilishlari mumkin. Natijalar vatanparvarlikni tarbiyalashda innovatsion pedagogik usullarning ahamiyatini ta'kidlaydi. Biroq, o'quv dasturini loyihalashda potentsial tarafkashlik va vatanparvarlikning turli xil talqinlari kabi muammolarni hal qilish kerak. Ochiq munozaralarga ko'maklashish va milliy o'ziga xoslikni nozik tushunishni targ'ib qilishda o'qituvchilarning roli ushbu muammolarni yumshatishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Xulosalar: Ushbu tadqiqot o'quvchilarda vatanparvarlikni tarbiyalashning pedagogik imkoniyatlarini oshirish bo'yicha qimmatli tushunchalarni beradi. Innovatsion o'qitish usullarining ijobiy ta'sirini tan olish bilan birga, u doimiy baholash va moslashish muhimligini ta'kidlaydi. O'qituvchilar, siyosatchilar va o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar vatanparvarlik tarbiyasiga har tomonlama va inklyuziv yondashuvni ta'minlab, ushbu strategiyalarni takomillashtirish va amalga oshirish uchun hamkorlik qilishlari kerak. Sohani yanada rivojlantirish uchun kelajakdagi tadqiqotlar vatanparvarlik tarbiyasining uzoq muddatli ta'sirini baholash uchun bo'ylama tadqiqotlarga qaratilishi kerak. Bundan tashqari, vatanparvarlik o'quv dasturlarini ishlab chiqish uchun standartlashtirilgan asos yaratish, turli istiqbollarni qamrab olish va milliy o'ziga xoslikni har tomonlama tushunishga ko'maklashish uchun harakat qilish kerak. Ushbu sohada o'qituvchilar uchun doimiy kasbiy rivojlanish samarali amalga oshirish va rivojlanayotgan ijtimoiy ehtiyojlarga moslashishni ta'minlash uchun juda muhimdir.

Adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Adabiyot va san'at, madaniyatni rivojlantirish - xalqimiz ma'naviy olamini yuksaltirishning muhim poydevoridir. Prezident Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston ijodkor ziyolilari vakillari bilan uchrashuvdagi ma'ruzasi. Xalq so'zi gazetasi, 2017 yil, 4 avgust, 153-son.

2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliy janob xalqimiz bilan birga quramiz T.: O'zbekiston, 2017. 242b.

3. Ahmedov B. Tarixdan saboqlar. - T.: O'qituvchi, 1994. -428 b.

4. Aminov B., Rasulov T. Vatan yurakdagi javohir. - T.: O'qituvchi, 2001. - 232 b.

5. Atadjanova Sh. Oilada o'spirin-yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari: ped.fan.nomz. dis-yasi. - T.: TDPU, 2001. -136 b.

6. Hasanboev J., Hasanboeva O., Turopova M. Ma'naviy-axloqiy tarbiya asoslari. T.: Adabiyot va san'at nashriyoti, 2002. -112 b.

7. Ibragimova G.X. Kasb ta'limi tizimida talaba-yoshlar ma'naviyatini milliy istiqlol g'oyasi asosida shakllantirish. - T.: Fan, 2005. -159 b